

L' ART DEL PAGÈS

SECCIO DOCTRINAL, AGRONOMICA Y BIBLIOGRAFICA.

Exposició agrícola á Madrid.

La Associació d' Agricultors d' Espanya ha publicat la convocatoria y programa del important Certámen que se celebrará en la cort en lo Palau de la Industria y de las Arts desde 'l 15 d' Abril á 1.º de Novembre de 1890.

La Exposició compendrà las agrupacions següents:

I. *Productes animals*: Cunills, coloms y demás viram, aparatos pera la cria é incubació artificial, peixos y aparatos de piscicultura, abellas y ruscós (buchs. arneras), cuchs de seda, carns fumadas, conservas saladas, llets, formatjes, pells, cuyros y llanas rentadas y confeccions d' aquets productes.

II. *Productes vegetals alimenticis*: Fruytas y conservas, vins, pansas, cereals y farinas, llegums y sas conservas, tubercles y sas féculas, sucres y sos derivats alcohólics, ayguardents y esperits (alcohols), llevors y sustancias aromáticas, condiment de tota especie, hortalissas y ferratjes.

III. *Productes de las plantas industrials*: Olis, savons, barnissos, plantas aromáticas, tabach, materias tintóreas y textils y preparacions de las mateixas.

IV. *Productes forestals*. Resinas, llevors, escorsas pera blanquerías y savonerías, fustas, carbons y terregadas, fabricació d' eynas de pagés y objectes de cisteller.

V. Adobs, instruments y materias ausiliars del cultiu y la industria.

VI. Literatura agrícola industrial y aplicacions de las arts liberals.

Los productores que desitjin adquirir dret preferent a la instalació de sas mostras cuydarán de fer las demandas de local fins lo 31 de Desembre del any corrent.

La Associació oferirá als expositors lo local de franch y limitats prestatjes y vidrieras; però permeterá además, la construcció d' instalacions particulars, donant l' espay necessari y subjectantse 'ls instaladors a la aprobació dels models, que deuen armonisar ab l' estil y bellesa del conjunt. Los que desitjin fer instalacions particulars deurán declararho avans del 30 de Novembre vinent.

Se permeterá la venda dels productes exhibits als expositors que instalin per son compte, sempre que 'ls venuts se substituixin immediatament ab altres d' igual classe, segons las reservas reglamentarias.

Opinió de la Premsa respecte al Concurs de Badalona.

(Continuació)

Revista

«Industria é Inventiones»

8 Juny 1889

«L' últim diumenge tingué lloch a Badalona lo *Concurs de pulverisadors y materials pera combatre 'l mildiu*. Al matí s' aplicaren sobre 'ls ceps diferents polvos, fixantse 'l Jurat en la bona manera de funcionar los aparatos, en lo pes dels polvos que 's gastaren, en lo número de ceps tractats y en lo temps empleat. L' efecte dels polvos sols podrá jutjarse mes tart, després de las altres aplicacions que han de verificarse mes enda-

vant. Entre 'ls aparatos pera aplicar lo polvo n' hi hagué algun de notable.

Lo camp d' experimentació estava adornat ab pals y banderas, haventse fet un toldo pera la prempsa y altres personas, resultant casi inútil pera la prempsa política, puix sabém be que la major part de sos representants havian desaparegut á mitja funció.

Se destinaren en aquest camp dos grans trossos de terreno pera 'ls ensaigs: un pera 'ls polvos y l' altre pera 'ls aparatos destinats á ruixar los ceps ab lo líquit ab que 's combat lo mildiu. Cada un d' aquets trossos estava dividit en moltes parts, haventse colocat en cada una d' ellas un pal ab un cartell que indicava lo nom del expositor de polvos ó aparatos.

Per la tarde, després d' haver anat á rebre ab gran solemnitat als forasters que venian de Barcelona en lo tren, y d' havershi agregat l' Ajuntament de Badalona, se dirigiren al camp d' experimentació. Aquest presentava un magnífich cop de vista, vejentshi entre la concurrencia al Excm. Sr. Brigadier Ahumada, al senador del regne Excm. Sr. D. Evaristo Arnús, al Comisari Regi d' Agricultura, á un representant de la Diputació de Lleyda, á molts representants de varias societats agricolas, á la prempsa, á varis enginyers y moltes altras personas conegudas. La Diputació de Barcelona no s' hi vegé representada, si be se 'ns digué que havia subvencionat lo concurs ab 50 PSETAS.

Constituhit lo Jurat, en lo qual estava representat *Industria é Invenciones* per nostre amich y colaborador l' enginyer don Guillem J. de Guillén-García, comensaren á funcionar los aparatos, fentho l' un despres de l' altre fins al número d' uns quaranta.

Un altre dia nos ocuparém d' élls, dihent avuy que 'l concurs de Badalona ha sigut un dels mellors en sa classe que ha tingut lloch en Europa, que honra sobremanera á la Societat *Foment de la Agricultura de Badalona*, principalment al *Soci de Mérit* de la mateixa don Francisco X. Tobella y Argila, que tant ha treballat pera que fos digne de Catalunya.»

(Seguirá.)

Associacions útils al pagés.

Segurs sobre incendis (*)

Per l'istil de la Associació que acabo de descriure pera pagar als sócis los animals que se 'ls morin ó impossibilitin, establiria en tots los pobles la de segurs d' incendis.

Tindria en un punt que guanyés interés lo valor de la finca valorada mes alta, qual capital lo faria del repartiment proporcional que correspongués á cada sóci. Donat cas d'un incendi casual se pagaria lo valor del perjudici: refent desseguida dita cantitat del modo ja indicat.

Si tots los vehins fossin associats, atés que no hi ha ningú que no tinga poch ó molt per podérseli cremar, resultaria: que desapareixerian los incendis que se temen per revenjas personals, hi hauria gran cuidado en que los infants no portessin mistos; los grans posarian també molta atenció en que no se pogués calar foch; resultant de tot aixó que se passarian molts anys sense haver de fer cap desembols pera cubrir lo capital: que tothom viuria ab més seguritat y tranquil·litat no tement las grans pérduas que avegadas s' esperimentan.

Ja s' compren que per evitar que no hi hagués cremas voluntarias per ganancia, com várias vegadas he sentit dir, n' hi ha hagut temensas d' haverse 'n verificadas, al que se li cremés alguna cosa se li abonarian sols las dos terceras parts ó ménos si tots los sócis s' avinguessin.

Instaladas aqueixas Associacions se lograria facilment que hi hagués á cada poble una bomba ó més de incendis y se formés un cos de bombers, ab lo que, la classe agricola guanyaria molta tranquil·litat y salut.

Associacions pera socorre las personas malaltas.

Poch diré d' aqueixas Associacions, atés que están estesas quasi per tots los pobles donant molts bons resultats á totas las classes sociales. Los jornaleros y comparets ab lo subsidi que cobran tenen pera cubrir los gastos extraordinaris que sempre

(*) Vegis lo número 378.

ocasionan las malalties: y, los richs, no se vehuen molestats, com quan no n' hi havia, per ditas classes demanantlos llenya, viandas, diners, etc.

Als richs, donchs, interessan llurs Associacions tant com á los altres, perquè donant dotze pessetas l' any ó poch mes tenen á tothom content, estalviántse 'n moltes mes, (considerant que en cas d' estar malalts no voldrán cobrar:) evitant també los disgustos que 'ls ocasionavan lo trovar molts dias que 'ls havian inquietat l' hürt, bosch, etc , encara que comprenian que los que tal feyan era degut més á la necessitat que al mal cor.

Interessa molt, donchs, que allá ahont no n' hi hagi, los que hi vehuen més procurin establirhi.

Associacions pera maquinaria agrícola.

Altre de las associacions que convindria moltíssim fundar avuy en tots los pobles rurals, sería la de que tots los agricultors unissin lo capital necessari per comprar una máquina de batre y dugas de segar blat posant cada hu lo que pogués. Aqueixa associació, en un poble que fan 500 batudas de 21 garbera cada una, cada garbera 21 garba, la que acostuma donar una cuartera cuan lo blat es bó, donaria un estalvi anyal de dos á tres mil duros cantitat respectable y que hauríam tots de procurar adquirir-la, en particular avuy que per tots istils havem de practicar la economía que tots los blats dels antípodas nos fan la competencia.

Anys ha que estímulo als agricultors que mes me relaciono pera fundarla; pero per ara si be 'ls agrada lo que guanyarian, molts s' espantan y responen: ¿que fariam sino haviam de segar y batre? resultant d' aqueixa massa gana de treballar que no se fassi cap ensaig per instal·lar-la y que nos surti lo blat á un preu mes alt del que deuria si utilisessim la maquinaria agrícola.

Lo indicat per lo blat podria ser aplicat á premsas d' oli, de vi, molins arrosers, etc. segons los pobles.

Donada aqueixa petita idea de las associacions establertas y que podrian establir los vehins de cada poble en lo seu poble, passo á dir lo que 'm sembla d' algunas que poden establirse

en comarcas: posant per final una de nova y molt particular, que tal vegada no n' hi ha cap mes en tot lo mon, fundada en lo mes de Febrer d' aqueix any.

De entre las que 's poden anomenar generals res diré de las «Caixas de prestams rurals» per haverse'n ocupat molt lo senyor Tobella en lo seu periódich L' ART DEL PAGÉS: pero si m' ocuparé de las dos següents.

SECCIO D' AGRICULTURA PRACTICA.

Los ceps americans y lo mildew.

Aqueix any es un dels que més s' ha prestat pera estudiar la resistencia de las plantas americanas é hibrits ó mestissos al *mildew*, pus per condicions atmosféricas favorables al seu desenvollop ha prés un increment molt gran en la major part de comarcas de Catalunya.

Nostres ceps americans que no han sigut sulfatats han demostrat bé lo grau de propensió y també la forsa propia pera resistir dita plaga. Apuntarém donchs las observacions que sobre ells hem fet, perquè pugan prevaldre'n nostres pagesos y perquè considerém que avuy més que may convé que 'ls uns als altres nos comuniquém nostres estudis particulars per treuren llum y experiència y per portar tots junts á millor terme la penosa tasca que se 'ns prepara pera la restauració de nostres vinyats en mal hora invadits per la *filoxera*.

Aném al grà, donchs, de nostres observacions.

Productors directes.

Molt atacats.—Jacquez y Herbemont.

Bastant atacat.—Sant Salvador.

Poch atacats.—Noah, Salem, Blach-July y Othelo.

Aqueixos últims anys normals no havian demostrat cap taca. Lo Jacquez y Herbemont ja havian donat senyals d' esser propensos en anys anteriors.

Peus ó porta-empelts.

Poch atacats.—Vialla y Solonis.

No atacats.—Riparia-Tomentosa, Rupestris, Riparia-Vextriz y Iork-Madeira.

Los porta-empelts ó peus, en anys regulars los hem vist sempre sans de tota malura.

Hibrits ó mestissos.

Poch atacats.—Triomf y Alicant—Henri Bouschet

No atacats —Aramon, Carinyena-Bouschet, Portugués-Blau, Castets y Gran Negre.

En anys normals tots ells indemnes al *mildew*.

Aqueixas son las observacions que hem pogut precisar y que han de servirnos no poch, per prevaldre'n un altre any y preservarlos de la invasió porque pugan arribar millor á portar los sarments, siga més sà lo fruyt y la planta en general.

EMILI PASCUAL.

Bruch 4 de Juliol 1889.

SECCIÓ DE NOTICIAS AGRICOLAS.

Associació nova.—Está en vias d' organisarse un Centre agrícola en Arenys de munt, dels que 'n formarian part totas las classes rurals de dita vila y las mes ó menos directament interessadas en lo ram de pagés.

Ab motiu de la terrible invasió del *mildiu* y de la plaga filoxérica que assota la comarca de la Costa de Llevant, fou cridat nostre Director á dita població, lo dissapte últim, diada de Sant Pere, ab l' objecte de pensar que podia ferse, en vista de tan terribles malalties. Varen reunir-se en la casa de la vila de la mateixa, baix la presidencia del Alcalde, Sr. Borrell, la major part de propietaris y rabassayres d' aquell terme y alguns de Sant Cebrià, Sant Iscle, Vallgorguina y altres. á instancias del fabricant y comerciant de tartrá, D. Anton Soler. Invitat per aquest y per lo Sr. Alcalde á que nostre Director indiqués lo que convenia fer, lo Sr. Tobella va ferlos hi una detallada explicació de las malalties regnants, especialment del *mildiu*, medis de combatre'l, manera de preparar los ingredients á dit objecte y modo de fer funcionar los aparatos que'l Sr. Soler hi havia portat. Convensuts de la intensitat del mal y després de probar las eynas al mitx de la Plassa, acordaren comensar las operacions pera salvar lo que restava de la vinya, evitant un pitjor desastre pera l' any vinent.

Després de tot aixó y demostrada la conveniencia y necessitat de la associació pera treballar tots units al mateix fi, nostre Director incliná l' ànim de la concurrencia pera que s' organessin en societat, á lo que accediren, prometent comensar los

travalls á dit efecte y allistantse 'n uns quants desseguida.

Contin ab L' ART DEL PAGÉS, en tot y per tot, los contestàrem y los hi reiterém avuy; esperant ocasió de poder probarho.

Camp d' experimentació—De *Los Debates* de Tortosa:

«De com protegeix lo govern la agricultura, ne dona elocuent mostra lo succehit en aquesta ciutat á un entussiasta agricultor que no ha escassejat sacrificis pera fomentar la agricultura.

Excitat per las instancias reiteradas del Enginyer Agrónom de la provincia, oferí una finca pera camp d' experimentació agrícola y atemperantse en tot al decret de creació del Ministeri de Foment.

Se feyan en la finca mencionada los experiments que la direcció facultativa cregué oportuns, ab perjudici del propietari, ja que poch ó res ne treya de tals ensaigs, pero fent ab gust aquest sacrifici si d' ell debia reportar beneficis la Agricultura y lo país; pero no contava lo generós propietari ab la hosta, que fà pochs dias rebé en forma de kilométrich compte, del import de las llevors que á la direcció li vingué bé ensajar, compte exigít per un ajudant del enginyer agrónom de la provincia, en forma tant conminatoria com depressiva per l' entussiasta agricultor que cedi la finca.

Aquesta es la protecció cacarejada del Estat á la Agricultura pàtria».

Reunió filoxérica.—Segons noticias, lo divendres de la setmana anterior, se reuniren en Vilafranca del Panadés los representants nombrats per las comissions provincials de defensa contra la filoxera de la provincia de Tarragona y de la de Barcelona, acompanyats dels enginyers agrónoms, al objecte de posarse d' acort respecte á la immediata extinció dels focos filoxerichs de Santa Margarida de Monjos y demás voltants á la provincia de Tarragona, conforme acaba d' ordenarse per R. O.

Anaren en representació d' aquesta última provincia, don Ricart Cabré y don Hermenegildo Gorria, y per la de Barcelona, los senyors Creus y Benach diputat provincial, y Enginyer de la brigada ambulant, senyor Padilla. Los individuos de las duas comissions, se trasladaren al poble de Monjos, ahont existeix major número de tacas, y quedaren completament d' acort pera la enérgica campanya que s' empendrá desseguida.